

2013 рік
Відділення мовознавства та літературознавства,
фольклористики та мистецтвознавства
Контрольні завдання з української мови та літератури
9 клас
Завдання I рівня

1. Виконайте тестові завдання:

1) У яких реченнях розділові знаки при узагальнювальних словах ужито правильно?

А Усе: кожний жест, інтонація голосу, рухи брів було вивірено заздалегідь і розраховано за секундами (Д. Карнегі).

Б Такі коротенькі фрази, як: „Вибачте, що потурбував”, „Чи не будете ви такі люб’язні...”, „Будь ласка”, „Чи не вважаєте ви...”, „Дякую” – підмаслюють негаразди монотонного життя і являють собою ознаки гарного виховання (Д. Карнегі).

В Якщо тобі не допомагають лікарі, хай стануть для тебе лікарями такі три поради: гарний настрій, спокій, дієта (Антична мудрість).

Г І сміливість, і хоробрість, і відвага, і честь все це добре на війні, але ще краще, коли б ці риси виявлялися в мирному житті (О. Воля).

Д Три знаряддя є у лікаря, – слово, рослина, ніж (Авіценна).

2 бали

2) Замініть словосполучення синонімічними, використовуючи слова-пароніми з дужок.

Театр на периферії (периферійний – периферичний); *лист із рекомендацією* (рекомендований – рекомендаційний); *майстерня для реставрації* (реставраторська – реставраційна), *людина з тактом* (тактовна – тактична); *пояс для рятування* (рятувальний – рятівний).

2 бали

3) Позначте слово, що відповідає заданій моделі:

а) частиномовна належність: іменник;

б) морфемна будова: префікс – префікс – префікс – корінь – закінчення;

в) спосіб творення: безафіксний.

А Перезавантаження.   **Б** Перезахист.   **В** Перерозподіл.   **Г** Перезаправка.
Д Попередження.   **Е** Позавчора.   **Ж** Супровід.   **З** Самозахист.
И Перепідпорядкованість.   **К** Переоблік.

2 бали

4) Установіть відповідність між письменниками та художніми стилями:

1. Ф.Прокопович	А бароко
2. Г.Квітка-Основ'яненко	Б реалізм
3. Г.Сковорода,	В класицизм
4. Марко Вовчок	Г сентименталізм
5. Є.Гребінка	Д романтизм
6. В.Забіла	

2 бали

Завдання II рівня

1. Виконайте повний синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, побудуйте структурну схему, дайте загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням, проаналізуйте виділену предикативну частину: схарактеризуйте члени речення, засоби їх вираження та словосполучення з ними), надпишіть частини мови.

Як тільки весна десь у житечку-пшениці розминеться із літом, у нас досягають суниці, досягають вони уночі, при зорях, і тому ці суниці стають схожими на росу, що випала з зірок (М. Стельмах).

4 бали

2. Визначте відміну та групу іменників. У вигляді схеми представте теоретичне пояснення питання «Поділ іменників на відміни», з'ясуйте, які іменники стоять поза відмінами.

Желе, дитячко, плече, лещата, сталь, муляр, шашлична, двійка, коліща, круча, статуя, рядовий, Павлівна, наречена, тюленя, столяр, плем'я, Умань, СБУ, шампунь.

4 бали

3. Із погляду теоретика літератури дайте відповідь на запитання:

Українська література ренесансу і бароко – наступний етап розвитку після доби Київської Русі. У чому полягає особливість цієї літератури? Хто сприяв її розвитку? Назвіть основні жанри літератури цього періоду та їхніх представників.

4 бали

Завдання III рівня

1. На основі особливостей художнього стилю поданого уривка заповніть „паспорт” твору:

*Не нам на прю з тобою стати!
Не нам діла твої судить!
Нам тільки плакати, плакати, плакати
І хліб насущний замісить
Кровавим потом і сльозами.*

1. Назва.
2. Автор.
3. Рік написання.
4. Жанр.
5. Літературний рід.
6. Присвята.
7. Тема.
8. Ідея.
9. Образи.
10. Художні прийоми.

5 балів

2. Напишіть твір на одну з тем:

- „Моє життя становить частину історії моєї Батьківщини” (Тарас Шевченко).
- „Як хто посіє в юності, так пожне в старості” (Григорій Сковорода).
- „Рідне слово, рідний розум, – рідна й правда буде” (П. Куліш).
- „Оці степи, це небо, ці ліси – усе так гарно, чисто, незрадливо...” (Ліна Костенко).

5 балів

Усього 30 балів

2013 рік
Відділення мовознавства та літературознавства,
фольклористики та мистецтвознавства
Контрольні завдання з української мови та літератури
10 клас
Завдання I рівня

1. Виконайте тестові завдання:

1) Визначте рядки, у яких допущено орфографічну помилку. Запишіть правильні варіанти.

А Подільський, Парасці, приятельці, вельможа, доменьщик.

Б Черешеньці, кульці, гілці, Наталці, різко.

В Дочці, Ковальчук, жменьці, Женьці, джерельце.

Г Кінчик, чотирма, лємо, бринчати, женьшень.

Д Мобільний, мільйон, учительство, ірпінський, підносься.

2 бали

2) У яких рядках неправильно дібрано українські відповідники при перекладі?

А Во избежание – щоб уникнути, заросли сирени – зарості бузку, оттепель – відлига, на сквозняке – на протязі.

Б В значительной мере – в значній мірі, бывший директор – бувший директор, самый лучший – найкращий, по недоразумению – через непорозуміння.

В Повестка дня – порядок денний, ведешь себя скверно – поводишся погано, следующая остановка – наступна зупинка, слой пыли – шар пилу.

Г Слоняются по улице – тиняться по вулиці, снабжать – постачати, сильная боль – сильний біль, соблюдать правила – дотримуватися правил.

Д Вас не касается – вас не стосується, на произвол судьбы – напризволяще, по понедельникам – по понеділкам, отклонить предложение – відклонити пропозицію.

2 бали

3) Серед запропонованих слів виберіть ті, які відповідають названим способам словотворення.

А Суфіксальний.

Б Безафіксний.

В Префіксально-суфіксальний.

Г Зрощення.

1. Перекотиполе. 2. Чорноморці. 3. Прибідняючись. 4. Підвищення.
5. Студком. 6. Співвітчизниками. 7. Абикого. 8. Переїзд.

2 бали

4) Установіть відповідність між елементами сюжету та епізодами.

Елемент сюжету

Епізод

1) експозиція

А сватання й одруження Карпа з Мотрею

2) зав'язка

Б розмова Карпа й Лавріна про одруження

3) розвиток дії

В усихання груші

4) кульмінація

Г сварка через груші

Д лікування Омелька Кайдаша бабою

Палажкою

2 бали

Завдання II рівня

1. Виконайте повний синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, побудуйте структурну схему, дайте загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням, проаналізуйте виділену предикативну частину: схарактеризуйте члени речення, засоби їх вираження та словосполучення з ними), надпишіть частини мови.

*Народе мій, ти необачний часто, Хоч час настав, щоб ти уже прозрів,
Якщо бажаєш ти дійти до щастя, То не бери сліпих поводитирів*
(В. Крищенко).

4 бали

2. Оберіть правильну форму родового відмінка однини наведених іменників.

Малюнка – малюнку, баскетбола – баскетболу, танця – танцю, рукопису – рукописа, поштовху – поштовха, оркестру – оркестра, трактора – трактору, ривка – ривку, стилю – стиля, фразеологізму – фразеологізма.

Схематично представте теоретичне обґрунтування особливостей відмінювання іменників II відміни чоловічого роду в родовому відмінку, проілюструйте прикладами.

4 бали

3. З'ясуйте сутність питання:

Новела та оповідання на зламі ХІХ–ХХ століть: спільне й відмінне, художні риси, основні представники та їхні твори.

4 бали

Завдання III рівня

1. На основі особливостей художнього стилю поданого уривка заповніть „паспорт” твору:

Отак радіють та богові не надякуються, що хоч трохи втекли од тих важких злиднів, нужди, горя... І в хаті у них стало чепурніше, ясніше; і хліб не такий чорний та сухий; і каша до борщу не вряди-годи; а часом і сир на вареники... І одежа, хоч про свято, була як у людей; та й у будень не висіло та не бовталосся старе гноття... І зокола хата обмазана, хоч рудою глиною, та все рівненько; зверху полатана – не світить гнилою дірявою оселею; з-за хати хлівець визирає, льох чорніє... Уже завелась свиня з поросятком і овечат десяток. Уже під паску є своє поросятко й своє ягнятко, і паска – біла... Достатків більше, й достатки кращі.

1. Автор.
2. Назва.
3. Жанр.
4. Літературний рід.
5. Тема.
6. Головна ідея.
7. Історія написання.
8. Головні герої.
9. Композиція.
10. Експозиція.

5 балів

2. Напишіть твір на одну з тем:

- Проблема вождя і народу в поемі І. Франка „Мойсей”.
- „Мій патріотизм – се не сентимент, не національна гордість, то тяжке ярмо” (І. Франко).
- Ідеали духовності в поетичному осягненні Лесі Українки (за драмою-фесерією „Лісова пісня”).
- Чи говорять зі мною тіні забутих предків, або фольклор у моєму житті.

5 балів

Усього 30 балів

2013 рік

**Відділення мовознавства та літературознавства,
фольклористики та мистецтвознавства
Контрольні завдання з української мови та літератури
11 клас
Завдання I рівня**

1. Виконайте тестові завдання:

1) Визначте рядки, у яких правильно вжито велику / малу літеру.

А Марко Вовчок, Чернівецький університет, франківська стипендія, Новий рік, Чумацький Шлях.

Б Організація Об'єднаних Націй, Сполучені Штати Америки, Спілка художників України, Пресвята Богородиця, шевченківські рукописи.

В Конгрес захисту культури, Голова Верховної Ради України, симоненкові рядки, Симоненківський стиль, Нобелівська премія.

Г Збройні Сили України, Вінницький політехнічний університет, Десятинна церква, Софія Київська, черкаські вулиці.

Д Середня Азія, Національний банк України, орден Святої Анни, ахіллесова п'ята.

2 бали

2) Ураховуючи значення паронімів, виберіть із дужок нормативний варіант.

(Винахідливий, винахідницький) інтелект, який міг би дати прибутки державі, часто залишається, на жаль, непоміченим.

Створення сучасного (воєнного, військового) літака потребує значних зусиль.

(Водний, водяний) знак відображає „архітектурний” малюнок, схожий на той, який зображено на самій купюрі, і цифру – номінал купюри.

Заявник вносить (гарантований, гарантійний) внесок у розмірі 10% від початкової ціни товару.

2 бали

3) Установіть відповідність між лексико-граматичним класом (частиною мови) та порядковим номером слова.

А Іменник: поза відмінами.

Б Дієприкметник: пасивний.

В Дієслово: недоконаний вид, перехідне.

Г Прислівник: міри і ступеня.

Д Сполучник: допустовий.

¹Покромсали ²життя ³моє ⁴на ⁵частки, ⁶На ⁷тьмяну ⁸свічку ⁹слів ¹⁰і ¹¹суєти.
¹²А ¹³серце ¹⁴виривається ¹⁵із ¹⁶пастки – ¹⁷У ¹⁸нетрі ¹⁹дум, ²⁰під ²¹небо ²²самоти.
²³У ²⁴мовчазливу ²⁵готику ²⁶тополі, ²⁷В ²⁸труда ²⁹одухотворену ³⁰грозу. ³¹Я
³²трохи ³³звір. ³⁴Я ³⁵не ³⁶люблю ³⁷неволі. ³⁸Я ³⁹вирвуся, ⁴⁰хоч ⁴¹лапу ⁴²відгризу
(Л. Костенко).

2 бали

4) Установіть відповідність між літературними псевдонімами та справжніми прізвищами письменників.

А Іван Багряний;	1. Кандиба;
Б Василь Барка;	2. Стрілець;
В Олександр Олесь;	3. Фітільов;
Г Микола Хвильовий;	4. Лозов'яга;
Д Григорій Косинка.	5. Очерет;
	6. Куліш.

2 бали

Завдання II рівня

1. Виконайте повний синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, побудуйте структурну схему, дайте загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням, проаналізуйте виділену предикативну частину: схарактеризуйте члени речення, засоби їх вираження та словосполучення з ними), надпишіть частини мови.

Почувши, що Шевченко – учень Брюллова, що викупили його, розігравши у лотерею портрет Жуковського, написаний Брюлловим, і що був він знайомий з видатними людьми і вельможами, Долгов зовсім розгубився і почав вибачатися, що не запросив Шевченка пообідати і відпустив до столичників (З. Тулуб).

4 бали

2. Доберіть варіант заміни активних дієприкметників, ужитих стилістично неправильно.

Уточнюючі члени речення, узагальнююче слово, читаючі учні, пануюча ідея, підростаюче покоління, муючі засоби, переконуючий доказ, оточуюче середовище, оточуючі люди, друкуючий пристрій.

Схематично представте теоретичне обґрунтування поділу дієприкметників на різновиди, проілюструйте прикладами.

4 бали

3. Із погляду теоретика літератури з'ясуйте одне з питань:

1. Як відомо МУР є особливим літературно-мистецьким явищем в українській літературі зі своїми художньо-естетичними смаками та поглядами на роль і функції літератури. Розкажіть докладніше про цю організацію, її виникнення, представників.

2. І досі в літературознавстві точаться дискусії щодо природи такого жанру, як роман у віршах. Як вам здається, чи доцільно зараховувати його до категорії «романних жанрів», чи все-таки до ліро-епічних? Наведіть приклади романів у віршах в українській літературі.

4 бали

Завдання III рівня

1. Зробіть цілісний літературознавчий аналіз поезії Василя Стуса:

ЗА ЛІТОПИСОМ САМОВИДЦЯ

Украдене сонце зизить схарапудженим оком,
Мов кінь нарежений, що чує під серцем ножа.
За хмарою хмари. За димом пожарищ – високо
Зоріє на пустку усмерть сполотніле божа.
Стенаються в герці скажені сини України,
Той з ордами ходить, а той накликає Москву.
Заллялися кров'ю всі очі пророчі. З руїни
Вже мати не стане – розкинула руки в рову.
Найшли, налетіли, зов'яли, спалили,
Побрали з собою весь тонкоголосий ясир.
Бодай ви пропали, синочки, бодай ви пропали,
Бо так не карав нас і лях-бусурмен-бузувір.
І Тясмину тісно од трупу козацького й крові,
І Буг почорнілий загачено тілом людським,
Бодай ви пропали, синочки, були б ви здорові,
У пеклі запеклім, у райському раї страшнім.
Паси з вас наріжуть, натягнуть на гузна вам палі
І крові наточать – упийтесь кривавим вином.
А де ж Україна? Все далі, все далі, все далі.

Наш дуб предковичний убрався сухим порохом.
Украдене сонце зизить схарапудженим оком,
Мов кінь навіжений, що чує під серцем метал.
Куріє руїна, кривавим збігає потоком,
А сонце татарське стожальне разить наповал.

Схема аналізу ліричного твору

Літературний рід.

Вид.

Різновиди виду.

З погляду систем віршування.

З погляду стилю.

Жанр.

Різновиди жанру.

Загальнолітературні.

Національні.

Стильові.

Індивідуально-авторські.

Метрика.

Метр.

Розмір.

Система вирішування.

Строфіка.

Строфа проста чи канонізована.

Вид строфи.

Способи римування.

Види рим з погляду якості співзвуччя.

Засоби евфонії: звукопис (алітерація, асонанс), звуконаслідування.

Стилістика.

Прямий / переносний слововжиток.

Лексика нейтральна і стилістично маркована.

Тропи.

Стилістичні фігури.

Образна система.

Ключові образи.

Загальна образна структура.

Тема і мотив[и].

Мистецька ідея.

Формозмістова єдність.

Композиція, сюжет, художня мова як змістовна форма.
Тема, ідея, проблематика, тональність (пафос), фабула, колізії.
Єдність, взаємозумовленість, взаємопроникнення змістових і
формальних характеристик. Твір як цілість.

5 балів

2. Напишіть твір на одну з тем:

- „Справжній класик...– це той письменник, який легко став сучасником усіх епох” (Сент-Бев).
- Україна як міф у поезії Євгена Маланюка.
- „Життя! У ньому стільки переконуючої сили і повноти, що трудно дозволити собі байдужість чи слабкість” (А. Любченко).
- Зречення високої мрії, зрада ідеалів – причина трагедії Лукаша („Лісова пісня” Лесі Українки) і Гриця Бобренка („Маруся Чурай” Ліни Костенко).

5 балів

Усього 30 балів